

Na pomoc auditorům – dotazy a odpovědi z oblasti metodiky účetnictví

Stanovení čistého obratu účetní jednotky

Datum vydání: 4. března 2025

Dotaz

Jak má účetní jednotka stanovit čistý obrat v případě, kdy poskytuje úročené půjčky dceřiným společnostem a dalším spřízněným subjektům a má příjmy skládající se z podílů na zisku dceřiných společností? Příležitostně má i příjmy z prodeje podílů v dceřiných společnostech a výnosy z poskytování služeb v minimální hodnotě.

Odpověď

Čistým obratem se pro účely účetnictví v souladu s § 1d odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, rozumí výše výnosů z prodeje výrobků a zboží a z poskytování služeb za účetní období. Výnosy z prodeje výrobků a zboží a z poskytování služeb se pro účely určení čistého obratu dle § 35 odst. 1 vyhlášky č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, rozumí výnosy, na kterých je založen obchodní model účetní jednotky a přihlíží se zejména k odvětví a trhu, na kterém účetní jednotka působí, a k podstatě činnosti účetní jednotky pro její zákazníky.

Předpokládáme, že obchodní model výše popsané účetní jednotky je založen zejména na poskytování úročených půjček dceřiným společnostem a dalším spřízněným subjektům a též na držbě podílů v dceřiných společnostech. Proto se domníváme, že za takto vydefinovaného obchodního modelu by do čistého obratu této účetní jednotky měly být jak výnosové úroky z poskytnutých půjček, tak podíly na zisku dceřiných společností zahrnuty.

Pro posouzení toho, zda do čistého obratu zahrnout i další výnosy, tedy tržby z prodeje podílů a výnosy z poskytování služeb, je třeba vzít v úvahu to, jak uvádí důvodová zpráva k vyhlášce č. 443/2023 Sb., kterou se mění některé vyhlášky provádějící zákon o účetnictví v souvislosti s vedením účetnictví v jiné než české měně, dorovnávací daní a vymezením čistého obratu, zda tyto výnosy může účetní jednotka označit za výnosy z její běžné činnosti a představují pro ni „zdroj obživy“.

Pokud se jedná o nahodilé či mimořádné transakce nebo neodpovídají obchodnímu modelu účetní jednotky, pak se do jejího čistého obratu nezapočítají. Nicméně v této souvislosti upozorňujeme, že hledisko významnosti výnosu není relevantní a záleží pouze na posouzení, zda se jedná o výnosy, na kterých je založen obchodní model účetní jednotky.

Upozorňujeme, že odpověď Komory auditorů ČR (KA ČR) na výše uvedený dotaz je založena na současném znění právních předpisů a jejich převažujících interpretacích, které se mohou v budoucnosti změnit. Doporučujeme proto ověřit si závěry uvedené v této odpovědi.

Dále upozorňujeme, že KA ČR nemůže vydávat závazná stanoviska a nemůže suplovat funkci regulátora účetnictví a auditu. Závazná stanoviska může vydávat pouze soud. KA ČR tedy žádným způsobem neodpovídá za jakoukoli škodu, která by vznikla třetím osobám v souvislosti s využíváním názoru prezentovaného v této odpovědi. Při zpracování odpovědi jsme vycházeli ze skutečností popsaných v dotazu.